

باسمه تعالی

رشته : کلیه رشته ها	ساعت شروع: ۱۰ صبح	پایه: دهم دوره دوم متوسطه	سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۱
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۳/۱	نام و نام خانوادگی:
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲	

ردیف	سؤالات	بارم
------	--------	------

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱	معنی واژه های مشخص شده را بنویسید. الف) در آگیری سه ماهی بود: دو حازم، یکی عاجز. ب) هنوز فضا از نم باران <u>آکنده</u> است.	.۵
۲	با توجه به بیت زیر، یک معادل معنایی برای واژه « شیفته » بیابید. وقتی دل سودایی ، می رفت به بستان ها بی خوبشتمم کردی، بوی گل و ریحان ها	.۲۵
۳	با توجه به بیت: « بیامد دمان پیش گرد آفرید / چو دُخت کمندا فگن او را بدید»، معنی واژه « دمان»، در کدام گزینه به درستی نیامده است؟ الف) خروشنده ب) غرنده ج) چالاک د) مهیب	.۲۵
۴	در بیت: « مرغ خوشخوان را بشارت باد کاندرا راه عشق / دوست را با ناله شب های بیداران خوش است » کدام واژه اهمیت املائی ندارد؟ الف) عشق ب) بیداران ج) بشارت د) مرغ	.۲۵
۵	املائی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) عاقل در دفع مکاید دشمن تأخیر (ثواب / صواب) نبیند. ب) بعد از تو روا باشد (نقض / نغز) همه پیمان ها ج) عامل شهری به خلیفه نبشت که دیوار شهر خراب شده است آن را (امارت/ عمارت) باید کردن.	.۷۵
۶	در کدام گزینه، املائی همه واژه ها به درستی آمده است؟ الف) رعیت - وقاقت - مضرت - سندروس ب) توسن - استدعا - تجلی - خصم ج) حقه - معاش - طرفه - زاعر د) محنت - رعب - بیقوله - معطوف	.۵
۷	املائی درست کلمات مشخص شده را بنویسید. الف) به شصت اندر آورده تیر خدنگ ب) مخذول و نالان <u>اصترحام</u> می کرد.	.۵
۸	کدام بخش از عبارت زیر، « حذف » شده است؟ نوع « حذف » را بنویسید. چنین گویند مردی به بغداد آمد و بر دراز گوش نشسته بود و بزوی را رشته در گردن کرده، از پس وی می دوید.	.۵
۹	نقش دستوری ضمیر پیوسته (متصل) را در گزینه های زیر بنویسید. الف) ز روی لطف بگویش که جا نکه دارد ب) چرا غم دگران می کند پریشانم	.۵
۱۰	در کدام گزینه، هر دو نوع « واو » عطف و ربط، دیده نمی شود؟ الف) راهب، ضعیف و باریک میان بود و وقتی بیلش را به زمین فرو می برد و اندکی خاک برمی داشت به دشواری نفس می کشید. ب) نگاهش آرام و حرکاتش و زندگانی اش بی تلاطم بود و خیالش تخت. ج) خانه را اجاره می دادند یا به کسی می سپردند و از قند و چای گرفته تا تره بار و بنشن، همه را فراهم می کردند. د) ای فرزند حلالیت نکنم که مطربی و مسخرگی پیشه سازی که « همه قبیله من عالمان دین بودند.»	.۲۵
۱۱	کدام گروه اسمی، مطابق الگوی: « اسم + صفت + مضاف الیه » ساخته نشده است؟ الف) کنگره نویسندگان ایران ب) سفر تابستانی یوش ج) خَلَف صدق نیاکان د) گریز رندانه معلم	.۲۵

باسمه تعالی

رشته: کلیه رشته ها	ساعت شروع: ۱۰ صبح	پایه: دهم دوره دوم متوسطه	سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۱
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۳/۱	نام و نام خانوادگی:
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲	

ردیف	سؤالات	بارم
------	--------	------

۱۲	در عبارت زیر، جمله هسته (پایه) و جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید. معنای خاکریز هم آن گاه تفهیم می شود که در میان یک دشت باز گرفتار آتش دشمن باشی.	.۵
۱۳	بیت زیر را بر اساس ترتیب اجزای سازنده در زبان فارسی، مرتب کنید. دگر ره چنان شد هنر آشکار / کز آن خیره شد دیده روزگار	.۵
۱۴	نقش دستوری اجزای مشخص شده در کدام گزینه متفاوت است؟ الف) شکوفایی گستره تو دل انگیز است. ب) آسمانی که پس از بارش باران، صاف و روشن است. ج) من به تو شور و شوقی خواهم آموخت. د) این تلاوت قرآن نیست.	.۵
۱۵	نقش دستوری اجزای مشخص شده را بنویسید. الف) ای سرور باران ها و فصل ها ب) غمی شد ز پیکار دست سران	.۵
۱۶	نوع «را» در مصراع « مرا مادرم نام، مرگ تو کرد » را بنویسید.	.۲۵
۱۷	در کدام مصراع، متمم با دو حرف اضافه نیامده است؟ الف) همیشه به جنگ اندرون نامدار ب) چو آمد خروشان به تنگ اندرش ج) به سهراب بر تیرباران گرفت د) بزد بر بر و سینه اشکبوس	.۲۵

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱۸	جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. هر حماسه چند ویژگی دارد؛ داستانی، ملّی و۵																
۱۹	در کدام گزینه نام نویسنده به ترتیب نام اثر درست آمده است؟ ارزشیابی شتابزده - جوامع الحکایات - دیوار - من زنده ام - مائده های زمینی الف) سهراب سپهری - حسین واعظ کاشفی - جمال میرصادقی - معصومه آباد - تولستوی ب) جلال آل احمد - سدیدالدین محمد عوفی - جمال میرصادقی - معصومه آباد - آندره ژید	.۵																
۲۰	با توجه به موارد قسمت الف، آرایه های مناسب را از قسمت ب انتخاب کنید و داخل کمانک بنویسید. (قسمت ب یک مورد اضافی است).	۱/۵																
<table border="1"> <thead> <tr> <th>الف</th> <th>ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) با من به سلام خشک ای دوست زبان تر کن / تا از مژه هر ساعت لعل تَرَت افشانم ()</td> <td>(۱) مجاز</td> </tr> <tr> <td>ب) کمان را به زه کرد و بگشاد بر / بُد مرغ را پیش تیرش گذر ()</td> <td>(۲) حُسن تعلیل</td> </tr> <tr> <td>ج) ما را سرِ باغ و بوستان نیست / هر جا که تویی، نَفَرَج آن جاست ()</td> <td>(۳) سجع</td> </tr> <tr> <td>د) گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ های بی شمار است ()</td> <td>(۴) حس آمیزی</td> </tr> <tr> <td>ه) نگه کرد سهراب و آمدش ننگ / بر آشفَت و تیز اندر آمد به جنگ ()</td> <td>(۵) تضمین</td> </tr> <tr> <td>و) آهنگ کید و مکر کردند تا مگر او را هلاک کنند و عالم از آثار وجود او پاک کنند. ()</td> <td>(۶) جناس</td> </tr> <tr> <td></td> <td>(۷) اغراق</td> </tr> </tbody> </table>		الف	ب	الف) با من به سلام خشک ای دوست زبان تر کن / تا از مژه هر ساعت لعل تَرَت افشانم ()	(۱) مجاز	ب) کمان را به زه کرد و بگشاد بر / بُد مرغ را پیش تیرش گذر ()	(۲) حُسن تعلیل	ج) ما را سرِ باغ و بوستان نیست / هر جا که تویی، نَفَرَج آن جاست ()	(۳) سجع	د) گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ های بی شمار است ()	(۴) حس آمیزی	ه) نگه کرد سهراب و آمدش ننگ / بر آشفَت و تیز اندر آمد به جنگ ()	(۵) تضمین	و) آهنگ کید و مکر کردند تا مگر او را هلاک کنند و عالم از آثار وجود او پاک کنند. ()	(۶) جناس		(۷) اغراق	
الف	ب																	
الف) با من به سلام خشک ای دوست زبان تر کن / تا از مژه هر ساعت لعل تَرَت افشانم ()	(۱) مجاز																	
ب) کمان را به زه کرد و بگشاد بر / بُد مرغ را پیش تیرش گذر ()	(۲) حُسن تعلیل																	
ج) ما را سرِ باغ و بوستان نیست / هر جا که تویی، نَفَرَج آن جاست ()	(۳) سجع																	
د) گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ های بی شمار است ()	(۴) حس آمیزی																	
ه) نگه کرد سهراب و آمدش ننگ / بر آشفَت و تیز اندر آمد به جنگ ()	(۵) تضمین																	
و) آهنگ کید و مکر کردند تا مگر او را هلاک کنند و عالم از آثار وجود او پاک کنند. ()	(۶) جناس																	
	(۷) اغراق																	
۲۱	با توجه به قسمت های مشخص شده، «نماد» و «تشبیه» را در مصراع های زیر بررسی کنید. الف) ای چون سبزه برآمده از دفتر روزگاران ب) حسرت نبرم به خواب آن مرداب	.۵																

باسمه تعالی

رشته: کلیه رشته ها	ساعت شروع: ۱۰ صبح	پایه: دهم دوره دوم متوسطه	سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۱
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۳/۱	نام و نام خانوادگی:
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲	

ردیف	سؤالات	بارم
------	--------	------

۲۲	مفهوم کنایه های مشخص شده را بنویسید. الف) <u>عنان را گران کرد</u> و او را بخواند ب) او را نیز <u>بسمل کردم</u> تا عبرت همگان شود.	.۵
۲۳	آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) خروش سواران و اسپان ز دشت ز بهرام کیوان همی برگذشت (اغراق / تشبیه) ب) زین کاروان سرای بسی کاروان گذشت ناچار کاروان شما نیز بگذرد (تضمین / استعاره)	.۵
۲۴	الف) یک بیت، بعد از بیت: «فلک در شگفتی ز عزم شماس / ملک آفرین گوی رزم شماس» را بنویسید. ب) بیتهای از شعر «دلبران و مردان ایران زمین» بنویسید که قافیه مصرع های آن «پاک و تابناک» باشد.	۱

قلمرو فکری (۸ نمره)

۲۵	معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.	
الف	معلم مشوش بود.	.۲۵
ب	مرگت چنان زندگی را به سُخره گرفت	.۲۵
ج	الهی، فضل خود را یار ما کن	.۵
د	تدبیر برادران برخلاف تقدیر رحمان آمد.	.۵
ه	به آورد با او بسنده نبود	.۵
و	در چشم به هم زدنی، پشت او را به خاک رسانید.	.۵
ز	ریش بر می کند و می گفت ای دریغ کافتاب نعمتم شد زیر میغ	.۷۵
ح	خاک، مظهر فقر مخلوق در برابر غنای خالق است.	.۷۵
۲۶	حدیث: «حاسبوا قبل ان تُحاسبوا»، با کدام عبارت قرابت معنایی دارد؟ الف) به زبان دیگر مگو و به دل دیگر مدار ب) واندر همه کاری داد از خویشان بده	.۵
۲۷	در متن زیر، «عقل» با چه ویژگی هایی وصف شده است؟ چندان تناوری و بلند / که هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می افتد	.۵
۲۸	به چه دلیل نویسندگان معتقد است که: «مثل قرآن، مثل آب روان است.»؟	.۵

باسمه تعالی

رشته: کلیه رشته ها	ساعت شروع: ۱۰ صبح	پایه: دهم دوره دوم متوسطه	سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۱
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۳/۱	نام و نام خانوادگی:
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲	

ردیف	سؤالات	بارم
۲۹	هر یک از ابیات زیر، با کدام بیت ارتباط معنایی دارد؟ (شماره بیت را داخل کمانک بنویسید) الف) کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید ب) اشتر به شعر عرب در حالت است و طرب ۱) چه وجود نقش دیوار و چه آدمی که با او ۲) هر آن که گردش گیتی به کین او برخاست به غیر مصلحتش رهبری کند ایام قضا همی بردش تا به سوی دانه و دام () گر ذوق نیست تو را کژ طبع جانوری () سخنی ز عشق گویند و در او اثر نباشد	.۵
۳۰	شاعر در بیت زیر، بر چه مفهومی تأکید دارد؟ تا ز بر خاکی ای درخت تنومند مگسل از این آب و خاک ریشه پیوند	.۵
۳۱	یک ضرب المثل، معادلِ مصراع دوم بیت زیر بنویسید. نباشی بس ایمن به بازوی خویش « خورد گاو نادان ز پهلوی خویش»	.۵
۳۲	کدام مصراع با قسمت مشخص شده در سروده زیر ارتباط معنایی دارد؟ « تو را سپیده دمی در انتظار زاده شدن و پیکری در اشتیاق شهادت نامیدم.» الف) بگذار بوسه ز نیم بر شمشیری که در دستان توست ب) ای دفترهای شعری که مقاومت پیشه کرده اید ج) ای سرخ گل که فداکاری پیشه کرده ای د) تو را آب ها و خوشه ها نامیدم	.۵
۳۳	جمله: « ای کاش عظمت در نگاه تو باشد » را با سروده زیر از سهراب سپهری مقایسه کنید. « چشم ها را باید شست، جور دیگر باید دید. »	.۵
۴		
۲۰	پیروز و سرافراز باشید . جمع نمره	